

Фахова передвища освіта

завдання та зміст

Після ухвалення Закону України «Про вищу освіту» для закладів освіти I-II рівнів акредитації (коледжи, технікуми, відповідні училища) розпочався складний перехідний період. 2019 рік – останній прийом за рівнем «молодший спеціаліст», а далі або професійна освіта, або вища освіта - ступені молодшого бакалавра або бакалавра.

Була проведена широка дискусія про майбутнє коледжів, технікумів, училищ за участю освітян, громадськості, депутатів. Активно працювала в цьому напрямку Рада директорів ВНЗ I-II р.а. Одеської області, ми мали хорошу підтримку Ради ректорів закладів вищої освіти Одеського регіону, Департаменту освіти і науки Одеської облдержадміністрації. Основна дискусія сводилась до того, що ВНЗ I-II р.а. – або відповідати вимогам до вищої школи, або залишити власну самобутність як самостійної ланки освітньої системи України.

Результат дискусії, у Законі України «Про освіту» виділено окремий складник системи освіти – фахову передвищу освіту.

Після прийняття зазначеного Закону, була створена робоча група МОН України, яка почала роботу над створенням нового Закону «Про фахову передвищу освіту».

Робота була непростю, було багато розбіжностей між МОН України та Спілкою голів обласних Рад директорів ВНЗ I-II р.а. України, але постійний вплив освітян наших навчальних закладів, а саме звернення, петиції громадськості привели до компромісу - підготовлено узгоджений Закон про ФПО, який був розглянутий на розширеному засіданні профільного комітету Верховної Ради – 27 лютого 2019 р. та прийнятий для розгляду на сесії ВР.

14 травня 2019р., на пленарному засіданні ВР, Закон по ФПО прийнято у першому читанні і направлений на доопрацювання с подальшим розглядом у другому читанні в червні місяці 2019р., для того щоб новий навчальний рік з 01 вересня 2019 почався в рамках вимог нового Закону.

Які ж основні завдання Закону «Про фахову передвищу освіту»?

1. Розширення можливостей для закладів фахової передвищої освіти, як ланки системи освіти України.
2. Практико-орієнтований характер освіти кадрова і фінансова автономія.
3. Збереження співпраці із системою вищої освіти.
4. Орієнтація на економіку конкретного регіону.
5. Наявність розвиваючих програм фахової передвищої освіти.

6. Розмаїття освітніх траєкторій – диплом фахового молодшого бакалавра, дає можливість людині продовжувати здобувати освіту за різними напрямками.

7. Розвивати нові форми здобуття освіти (дистаційна, мережева, дуальна освіта, екстернат, навчання на виробництві), завдяки яким можна приділяти більше уваги студентам старшого віку – це перспективна ніша для закладів ФПО.

Основні принципи та зміст Закону про ФПО

I. Принципова модель:

- 1.1. Місія та пріоритети: громадяни, громади, бізнес, держава;
- 1.2. Доступність, навчання впродовж життя;
- 1.3. Сучасні технології, обладнання, компетентнісний підхід;
- 1.4. Місце в системі освіти та взаємодія між ланками;
- 1.5. Територіальна розподіленість, інституційна спроможність;
- 1.6. Багатоканальне фінансування, автономія та управління.
- 1.7. Критерій успішності: зростання економіки та бюджету, місце випускників в галузях народного господарства.

II. Пріоритети:

2.1 Академічна, кадрова, фінансова автономія, практична допомога на рівні Типового положення про організацію освітнього процесу, порядку виявлення та встановлення порушення академічної доброчесності.

2.2 Збереження усіх умов для інтеграції з вищою освітою на рівні програм: перелік спеціальностей, кредити ЄКТС.

III. Місце в системі освіти

3.1 V рівень НРК + дескриптори VI рівня НРК

3.2 Рівень фахової передвищої освіти відповідає V рівню НРК і передбачає здатність особи самостійно вирішувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідних наук і характеризується певними змінами умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях.

IV. Ступінь фахової передвищої освіти

4.1 Фаховий молодший бакалавр – освітньо-професійний рівень;

4.2 Підготовка здійснюється тільки за освітньо-професійними програмами відповідно до галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців з вищою освітою.

4.3 Обсяг ОПП фахового молодшого бакалавра на основі профільної середньої освіти (ПСО) становить 120-130 кредитів ЄКТС, з яких до 60 кредитів ЄКТС може бути зараховано на підставі визнання результатів навчання осіб, які здобули ПСО за відповідними або спорідненими профілями.

4.4 обсяг ОПП фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої освіти (БСО) становить 240 кредитів ЄКТС за інтегрованою з нею освітньою програмою профільної середньої освіти професійного спрямування, що відповідає галузі знань та/або спеціальності.

V. Заклади фахової передвищої освіти

5.1 Фаховий коледж – заклад ФПО або структурний підрозділ закладу вищої освіти, що проводить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ФПО.

5.2 Військовий коледж сержантського складу.

5.3 Фаховий коледж, крім освітньої діяльності у сфері ФПО, має право, відповідно ліцензії (ліцензій) забезпечувати здобуття повної загальної середньої освіти професійного та академічного спрямування, професійної (професійно-технічної) та/або початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти та/або першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

5.4 Заклад ФПО може у своєму складі мати слідуєчі структурні підрозділи:

- навчально-виробничі центри (сектори, частини, комплекси тощо);
- підрозділи з підготовки до вступу, післядипломної освіти та освіти впродовж життя тощо;
- підрозділи, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти, професійної та іншої освіти.

VI. Прийом на навчання

6.1 Прийом на конкурсній основі, враховуються вступні випробування, середній бал документа про базову або повну загальну середню освіту, бали за особливі успіхи (олімпіади, конкурси тощо), бали за успішне закінчення підготовчих курсів, певні пільги.

6.2 На навчання для здобуття ФПО, приймаються особи, які мають документ про закінчення базової загальної середньої освіти, повної загальної середньої освіти, професійно-технічної освіти, вищої освіти.

6.3 Вступники складають вступні випробування, відповідно затверджених Умов прийому, вступники, які поступають на навчання на основі повної загальної середньої освіти можуть подавати результати ЗНО або складати вступні іспити, сертифікати ЗНО дають перевагу (бал за предмет збільшується на 25%).

6.4 Термін навчання кваліфікованих робітників та осіб, які мають вищу освіту – визначає фаховий коледж.

6.5 Не встановлюються обмеження щодо віку здобувачів ФПО, кількості здобутих дипломів за бюджетні кошти.

6.6 Визначається максимально широкий перелік можливих форм здобуття освіти (від денної до навчання на виробництві)

VII. Освітній процес

7.1 Наголос на практичну підготовку, забезпечення необхідних компетенцій.

7.2 Заклад фахової передвищої освіти самостійно вирішує питання організації освітнього процесу відповідно до законодавства, на основі Положення про організацію освітнього процесу, який затверджується колегіальним органом ФПО на підставі типового Положення.

7.3 Індивідуальні навчальні плани, екстернат тощо.

7.4 10% обсягу освітніх програм – вільний вибір студентів.

7.5 Атестація здобувачів ФПО здійснюється екзаменаційними комісіями на слідуючих етапах:

- для здобувачів на основі БЗСО за курс профільної середньої освіти – після закінчення II курсу, у формі ЗНО;

- для здобувачів фахової передвищої освіти, у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту з спеціальності – після закінчення повного курсу навчання.

VIII. Забезпечення якості ФПО

8.1 Стандарти на основі компетентнісного підходу до ФПО, які затверджує МОН, власні НМК.

8.2 Ліцензування освітньої діяльності.

8.3 Акредитація освітньо-професійних програм (на 5-10 років)

8.4 Інституційний аудит, один раз в десять років, проводить ДСЯО.

8.5 ЗНО, як ДПА за курс профільної середньої школи, з правом повторного перескладання.

8.6 Моніторинг якості ФПО (внутрішній та зовнішній).

8.7 Атестація та сертифікація педагогічних працівників.

IX. Елементи управління закладом ФПО

9.1 Управління закладом ФПО в межах повноважень, визначених законами та установами документами цього закладу, здійснюють:

- засновник
- керівник закладу ФПО
- колегіальний орган управління – педагогічна рада тощо
- вищий колегіальний орган громадського самоврядування
- органи студентського самоврядування – загальні збори
- наглядова рада – орган, який утворює та затверджує засновник (3-5 осіб).

9.2 Конкурсне обрання керівника закладу ФПО на підставі рейтингового голосування та рішення Наглядової ради, відповідно Положення про конкурсний відбір.

9.3 Керівник закладу ФПО призначається строком на 5 років, шляхом укладання відповідного контракту.

9.4 Одна і та сама особа не може бути керівником відповідного закладу ФПО більше ніж два строки.

X. Фінансування

10.1 Основне фінансування здійснює засновник за рахунок державного (місцевого) бюджету.

10.2 Допускається багатоканальне фінансування за рахунок інших джерел, дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів.

10.3 Освітня субвенція з Держбюджету на здобуття профільної середньої освіти надається закладом ФПО незалежно від форми власності, сфери управління.

10.4 Державні пільгові довгострокові кредити на навчання.

10.5 Видатки на оплату послуг з підготовки фахових молодших бакалаврів у структурних підрозділах закладів вищої освіти державної форми власності здійснюються з державного бюджету України.

10.6 Державні та комунальні заклади ФПО, які мають статус бюджетних установ або неприбуткових закладів освіти, мають право надавати платні освітні послуги та інші послуги, відповідно з діючими нормативними та законодавчими документами.

XI. Прикінцеві Положення

11.1 Освітня діяльність з підготовки за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого спеціаліста започатковується в 2020 році.

11.2 Ліцензії, що видані ВНЗ I-II р.а. на підготовку молодших спеціалістів є чинними і діють до завершення навчання осіб, що вступили на навчання до 31 грудня 2019р.

11.3 До приведення нових нормативно-правових актів з питань фінансування та організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, зберігаються на рівні ВНЗ I-II р.а.

11.4 Обсяг освітньої або освітньо-професійної програми для здобуття ступеня молодшого бакалавра або бакалавра на основі рівня молодшого спеціаліста або ступеня фахового молодшого бакалавра визначається закладом вищої освіти.

Взаємодії коледжів та закладів вищої освіти необхідно будувати на основі інтегрованих навчальних планів, створених навчально-методичних комплексів тощо.

Голова Ради директорів ЗВО I-II р.а.
Одеської області,
Директор Одеського технічного коледжу
ОНАХТ

А.В. Коваленко